
Ook een klassieke stijl is mogelijk met naadloze akoestische plafonds. Op dit MonoAcoustic plafond zijn lijsten en ornamenten van gips geplakt

Tekst en fotografie: Klokhuis tekst en foto

BETER EEN GOED PLAFOND DAN EEN PILLETJE

Minimalistische industriële inrichtingen, ze zijn behoorlijk populair. Niet alleen voor trendy tentjes maar ook voor woningen. Voor de akoestiek in de ruimte is het vaak desastreus, en dat gaat ten kostte van comfort en harmonie. Reden voor interieurarchitect Klaas de Jong om bij zijn ontwerpen voor woningen juist veel aandacht aan akoestiek te besteden. En ook als het interieur verre van industrieel is.

Het oude plafond met houten platen vormde de inspiratiebron voor het patroon dat in het nieuwe naadloze akoestische plafond is gefreesd

Hoe vaak hoor je ouders niet roepen 'Jongens! Even rustig nu!'

Nog veel dovemansoren

Kantoren, scholen, zorginstellingen, schouwburgen; bij het gros is goed aandacht besteed aan geluidsisolatie en geluidsabsorptie. Je zou dus denken dat we in Nederland het belang van goede akoestiek wel onderkennen. Vaak genoeg kom je echter bedrogen uit. In de horeca bijvoorbeeld. Schrikbarend veel restaurants, café's en hippe koffiebars zijn een klankkast. "Onbegrijpelijk", vindt interieurarchitect Klaas de Jong. "Als de akoestiek in een restaurant niet op orde is, dan is dat slecht voor de business. Sfeer en comfort in een ruimte worden immers voor een groot deel door geluid bepaald. Als er te veel galm is, dan wordt het lastig om elkaar te verstaan en komen gesprekken niet op gang; dan blijven mensen niet voor een nagerecht of een nazit, zijn ze snel vertrokken. Ik ontwerp regelmatig interieurs voor restauranten en let daarbij altijd goed op de

akoestiek." Bij woningen speelt business natuurlijk geen rol, maar volgens De Jong maakt dat akoestiek in de huiselijke omgeving niet minder belangrijk. Ook daar draait het immers om sfeer en comfort, en misschien nog wel meer dan in een eetgelegenheid. "Denk maar eens aan hoe het is al de kinderen thuiskomen van school met al hun verhalen. Hoe vaak hoor je ouders niet roepen 'Jongens! Even rustig nu!'. Je kunt wel zeggen 'Dat kind is wel erg druk, geef hem maar een pilletje' maar je kunt beter een goed plafond nemen. Want als je in een woning het geluid op orde hebt, dan is iedereen veel rustiger. Ook in huis geldt immers dat als de akoestiek slecht is, de spraakverstaanbaarheid minder wordt. Mensen zijn geneigd om dan steeds harder te gaan praten. In de hoek zit iemand televisie te kijken, die hoort het programma niet meer, zet het geluid wat harder. Ga zo maar door. Daar wordt de

sfeer niet beter op. Kinderen worden steeds vaker gecorrigeerd, mensen gaan lelijk doen tegen elkaar, er ontstaat ruzie.”

Hogedrukspuit-interieurs

De Jong trakteert zijn opdrachtgevers regelmatig op deze situatieschets. Er klinkt dan meestal een instemmend geluid van herkenning. Het heeft alles te maken met de inrichting en afwerkingen van de moderne woningen, constateert de interieurarchitect die kantoor houdt in woonboulevard Vesta Woonforum in Groningen. “In de jaren 70, 80 kozen mensen nog massaal voor tapijt in de woonkamer, liefst lekker dikke bouclé’s. Wanden werden behangen, er hingen zware gordijnen; de akoestiek was dik in orde. Met de opkomst van de hogedrukspuit-interieurs is dat veranderd. Mensen namen laminaat in plaats van tapijt omdat ze de kamer snel en gemakkelijk wilden kunnen schoonmaken. Tegenwoordig is het vaak nog minimalistischer; harde vloeren, strakke wanden, vlakke plafonds en zo min mogelijk meubels en accessoires. Met als consequentie dat geluid veelvuldig wordt weerkaatst en van alle kanten keihard terugkomt.” Volgens De Jong is het aan interieurarchitecten om mensen daar op te

De esthetische kwaliteit valt en staat met de kwaliteit van montage en sluitwerk.

Door het samenspel met lijsten of groeven zijn de ingebouwde spots meer dan onderdeel van de plafonddecoratie.

wijzen, en op het belang van geluidsregulerende maatregelen. Maar als mensen al zo'n professional in de arm nemen, dan wordt nog vaak gezegd dat het wel goed komt als de meubels staan, de gordijnen hangen. "En dat is absoluut niet genoeg", zegt De Jong. "Hooguit als je heel zware gordijnen neemt, met molton erachter. Maar dat willen mensen dan weer niet want dat past niet bij de minimalistische inrichting. Net als tapijten op de betonlook vloer."

Naadloos akoestisch

Uiteraard is de noorderling niet blind voor trends en doof voor de wensen van zijn klanten; vandaar dat hij ze vaak op naadloze akoestische plafonds wijst. "Dan heb je toch een strak plafond in je woonkamer maar wél een goede akoestiek." Hij heeft in de loop der jaren al flink wat van dit soort plafonds opgenomen in zijn ontwerpen. En weet dus ook wat de mogelijkheden en de beperkingen zijn, en dat er sinds de beginperiode

Je kunt er eigenlijk alles mee wat je met een gewoon plafond ook kunt.

Harde vloeren, harde wanden en geen gordijnen, zonder het naadloze akoestische plafond zou de kamer een enorme klankkast zijn.

het nodige is verbeterd aan de producten. De afwerking kan tegenwoordig een stuk gladder dan in de begintijd en naden kunnen veel mooier worden afgewerkt, om maar wat te noemen. “En je kunt er eigenlijk alles mee wat je met een gewoon plafond ook kunt. Spots randloos inbouwen, ornamenten en lijsten er op aanbrengen; de mogelijkheden worden steeds groter. Wel is het zo dat je met diverse zaken al bij je ontwerp rekening moet houden. In moderne woningen

worden nog wel eens taatsdeuren toegepast. Die hebben bovenin een klein draaispilletje. Daar kun je niets mee in zo'n zacht akoestisch plafond, dus moet je zorgen dat je dat materiaal op de juiste plek onderbreekt en daar zorgt voor grondhout.”

Verlichten is vooruitdenken

Ook met inbouwspots is het raadzaam om vooraf duidelijk te hebben waar de lichtpunten moeten komen. Verlichting integreren gaat het gemakkelijkst als de akoestische plafondpanelen op een metalen frame worden gemonteerd maar soms is daar niet genoeg hoogte voor. “Bij nieuwbouw houd ik daar altijd wel rekening mee maar met de renovatie van een bestaande woning heb je vaak te maken met een beperkte plafondhoogte. Als je dan nog eens 15 cm moet inleveren voor een verlaagd plafond, dan kan dat net te veel zijn. Je kunt de akoestische plafondpanelen echter ook rechtstreeks op een betonnen ondergrond verlijmen dus in zo'n geval kies ik er wel voor om in de breedplaatvloer gaten te maken voor de verlichting.” Een behoorlijke ingreep, maar de interieurarchitect vindt het erg belangrijk om de verlichting op de juiste plek te hebben. “Geluid, licht en kleur en dan vooral de reflectie van die drie zijn voor mij de voornaamste elementen in een ontwerp. Ze vormen de basis van een geslaagd interieur. Als je die zaken niet op orde hebt, kun je je scheel kopen aan luxe meubelen maar je krijgt het nooit goed voor elkaar.”

Verrassende varianten

Naadloze akoestische plafonds zijn meestal wit en vlak maar dat hoeft niet per se. Zo is De Jong momenteel bezig met een woning waar een zwarte keuken in komt, en waar de bewoners ook het plafond graag donker willen. “Nadat het gespoten is, sausen we het zwart”, zegt hij. “Nadeel daarvan is wel dat je het met die verflaag wat dicht zet zodat de absorberende werking wat minder wordt.”

In twee woningen die recent zijn opgeleverd, combineerde hij de naadloze akoestische plafonds met decoraties. “In een woonboerderij in Vries hebben we eerst de schuur verbouwd tot

---

Zeker als de akoestische platen op een frame worden gemonteerd, biedt dat alle ruimte om verlichting in te bouwen.

De lijsten zijn meegespoten met het plafond. Dat maakt ze minder strak dan gebruikelijk maar ze vormen wel meer een eenheid met de grote vlakken.

In de jaren 70, 80 kozen mensen nog massaal voor tapijt in de woonkamer.

woning. Daar is toen het hele plafondoppervlak voorzien van MonoAcoustic van Rockfon. Nu is ook het voorhuis afgerond. Dat is een klassiek pand, een monument. In de jaren zeventig is dat behoorlijk verknoeid met allerlei ingrepen, die hebben we nu teruggedraaid. We hebben daar ook de MonoAcoustic toegepast, maar om het klassieke karakter te benadrukken hebben we daar lijsten en ornamenten op het plafond aangebracht.”

Lijsten en ornamenten

De plafonddecoraties in Vries zijn prefab stukken van gips; uit de collectie van 't Schippertje uit Harderwijk. Net als op een gewoon plafond zijn de stukken verlijmd. Natuurlijk weegt gips wel wat maar de grootste en zwaarste stukken zijn de kooflijsten en die zijn deels aan de muur te bevestigen. Daarnaast zijn de decoraties aangebracht vóórdat het akoestische spuitwerk werd gedaan. Dat is toch wat korrelig, de panelen zijn vlakker dus dat verlijmt beter. Bijkomend onderdeel is dat de normaliter gladde gipsen lijsten minder opvallen nu ze dezelfde structuur hebben als het plafond. En volgens De Jong is die structuur fijn genoeg om de profilering en detaillering van lijsten en ornamenten niet helemaal dicht te zetten. “En het aandeel gips op het plafond is nog geen 5% van het oppervlak dus veel impact op de akoestische prestaties heeft dat niet.”

Over de interieurarchitect

Al meer dan 40 jaar zit Klaas de Jong in de interieurs. Begonnen als meubelverkoper en via een eigen interieurbouwbedrijf en het partnerschap bij de Groningse meubelboulevard Vesta Woonforum doorgesloopt naar zelfstandig interieurarchitect. Door de samenwerking met bouwkundig tekenbureaus kan de Jong zijn klanten ook helpen met het ontwerp van complete woningen. Mede door het kantoor in Vesta Woonforum bestaat zijn klantenkring voor een groot gedeelte uit particuliere opdrachtgevers maar De Jong werkt ook voor de zakelijke markt.

Naadloos met naden

Een manier van plafonddecoratie die nóg minder invloed heeft op het absorberende vermogen paste De Jong toe in Stadskanaal. “We verbouwden daar onder meer een keuken waar een tegelvloer in moest komen. De bewoners hadden al aangegeven dat ze veel in die ruimte zouden zitten dus dan weet je op voorhand wat er gaat gebeuren. Vandaar dat ik daar een naadloos akoestisch plafond voorstelde, ook een MonoAcoustic. Het originele plafond van de jaren dertigwoning was niet naadloos, het was voorzien van houten platen. De naden tussen die platen zorgden voor een heel karakteristiek uiterlijk. Dat karakter wilden we graag behouden. Ik heb daarvoor een nadenpatroon bedacht dat past bij de indeling van de kamer en bij het lichtplan en dat laten infrezen in de akoestische panelen.”

Missiewerk

De plafonds in zowel Vries als Stadskanaal zijn gemonteerd door Jan de Jong Plafond en Wand B.V. uit Oosterwolde. Niet toevallig, want vrijwel alle naadloze akoestische plafonds in de interieurs van Klaas de Jong worden door het plafondbedrijf uit Friesland gemaakt. “Hij heeft zich zo'n beetje gespecialiseerd in dit soort plafonds en hij is er goed in”, licht de interieurarchitect toe. “Dat is belangrijk; de esthetische kwaliteit valt en staat met de kwaliteit van montage en spuitwerk. Dat geldt eigenlijk ook voor de akoestische prestaties. Is het spuitwerk niet goed, zitten er strepen of vlekken in, dan moet het over. Nóg een laag heeft wel effect op het absorberend vermogen.” En uiteindelijk gaat het om die geluidsabsorptie, die moet voorkomen dat geluid in de ruimte blijft weerkaatsen. Bijzonder is wel dat er voor woningen geen regels zijn ten aanzien van die nagalmtijd, de tijd vanaf het moment dat geluid ontstaat tot het is weggestorven dus. Terwijl het bouwbesluit die voor onder meer kantoren, leslokalen maar ook verkeersruimtes van woongebouwen wel benoemt. Wat dat betreft heeft Klaas de Jong dus nog wel wat missiewerk te verrichten.